

Se barnet innenfra - Hvordan jobbe med tilknytning i barnehagen

Høy kvalitet i barnehagene er en av de viktigste samfunnsøkonomiske investeringene vi kan gjøre. Denne boka viser hvordan man kan få det til.

PUBLISERT 5. august 2014

Ida Brandtzæg Stig Torsteinson Guro Øiestad

Kommuneforlaget, 2013. 133 sider

Med *Se barnet innenfra* har Ida Brandtzæg, Stig Torsteinson og Guro Øiestad skrevet en anvendelig håndbok i hvordan man kan jobbe med tilknytning i barnehagen. Temaene er formidlet via lett tilgjengelig og engasjert språk, og varmen for de yngste barna siver tydelig frem mellom linjene. Leseren skjønner raskt *hvorfor* de har skrevet boka (for at barnehagene skal bli bedre), *hvem* den er skrevet for (de som jobber i barnehage), *hva* de ønsker at leseren skal sitte igjen med (kvaliteten på relasjonen mellom barn og voksne er viktigst) – og den skiller seg fra andre fagbøker ved å vise *hvordan* voksne bør jobbe med å trygge barn, ikke bare *hvorfor* det er viktig.

Lettfattelige metaforer

I de første kapitlene forklares tilknytning og betydningen av god relasjonskvalitet kort og praksisnært med trygghetssirkelen (Circle of security) som rammeverk. Forfatterne styrer unna innfløyte nyanseringer, og forklarer kjernet teori ved hjelp av lettfattelige metaforer. I stedet for å skrive noe sånt som «sensitivitet for barns behov reflekteres og utøves i konteksten av de voksnes mentaliseringsevne» skriver de «Det er viktig at de voksne ser barnet innenfra og seg selv utenfra, og øver på å kjenne igjen tegn på at barnet trenger å komme inn til 'lading'». Bokas mange kasushistorier illustrerer poengene og bringer barnas stemme inn i boka, og forfatterne gir råd uten å være moraliserende.

Kjefteparadokset

Bokas høydepunkt er «kjefteparadokset» – det faktum at vi er snillere med voksne enn med barn. Forfatterne beskriver hvordan voksne oftere kjefter på barn enn på hverandre, kanskje fordi vi ikke er like opptatt av å bli likt av barn som av voksne. Vi er ikke like redd for å bli forlatt, fordi vi dypest sett vet at barnet er avhengig av oss og ikke bare kan velge oss bort.

Forfatterne beskriver rørende godt hvordan kjeftekulturen påvirker barns trygghet. De er opptatt av at ansatte og ledere må utvikle en reflekterende kultur der man øker toleransen for sårbarhet og nederlag hos voksne og barn. De beskriver hvordan vi kan organisere tryggheten til barna på en profesjonell måte, og hvordan kulturen påvirker kvaliteten på barnehagen. Forfatterne er rause, innrømmer egen tilkortkommenhet, og anerkjenner hvor vanskelig det å jobbe med barn som utfordrer oss. Samtidig er leseren aldri i tvil om at voksnes følelser er voksnes ansvar, og at ved å kjenne igjen spøkelses fra sin egen oppvekst kan voksne bli bedre på å se barnet innenfra.

Bokas siste kapittel er skrevet av barnehageforsker Elisabeth Solheim. Hun oppsummerer forskningen de siste tiår, og peker på hvilke implikasjoner forskningen bør gi for utvikling av gode barnehager.

KJEFTEPARADOKSET: Forfatterne beskriver hvordan voksne oftere kjefter på barn enn på hverandre, kanskje fordi vi ikke er like opptatt av å bli likt av barn som av voksne.

Foto: YAY Micro

Viktig bok

Det er lite å utsette på boka. En språkvasker kunne med få pennestrøk komprimert setningene, samt fjernet noen gjentakelser av favorittmetaforer, slik at håndbokformatet hadde blitt tydeligere. Men dette er en bok som kan brukes av mange, og oppleves viktig. Selv snakket jeg med styrer i Volla barnehage i Skedsmo kommune, Kristine Moen, som sa det slik:

Først kjøpte jeg boka til meg selv, men etter å ha lest den skjønte jeg at jeg måtte kjøpe den til alle ansatte. Vi bruker den i opplæring, på fagdager og i ledergruppa. Den utgjør et viktig fundament i vår kunnskapsbase. Hvis det er én bok som bør inn på førskoleutdanningen, så er det denne.

Jeg er enig. Høy kvalitet i barnehagene er en av de viktigste samfunnsøkonomiske investeringene vi kan gjøre. Det bør være i alles interesse at de som jobber nærmest barna, har kompetanse på hvordan de kan fremme god psykisk helse, og hvordan man kan lage gode barnehager med fokus på relasjonskvalitet. Denne boka viser hvordan man kan få det til.

Heidi S. Tessand, Avd. barn og familier, Skedsmo kommune

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 51, nummer 8, 2014, side